

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

6 Vtrùm liceat cariùs vendere dilata solutione, seu creditò, quàm vendi
soleat præsentì pecunia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

48
Ad ratio-
nem con-
trary.

Ad rationem in contrarium, Respondeo negando consequentiam; Magistratus enim ex officio tenetur dare operam quantum fieri potest, ne ex huiusmodi decretis, quibus pretia mutantur, aliquibus præ aliis damnum obueniat. Hinc tamen non sequitur, illum, qui notitia tali usus est, teneri; quia non tenetur ex officio ciuium commoda curare, vel damna auertere. sicut si Magistratus sine causa excluderet alios venditores, & ita mercium tuarum pretium valde excreceret; teneretur ille ciuibus compensare damnum illius incrementi: quia contra officij sui debitum est causa cur pretium ita creuerit. tu tamen non teneris; quia res tua tanti valuit, supposita aliorum exclusione. Si tamen fuisti causa, cur Magistratus alios excluderet iniuste; teneris de damno, tum exclusis, tum Reip. idque primo loco, quia in tuum commodum ad hanc iniquitatem Magistratum induxisti. Idem videtur dicendum si numeribus corruptum induxisti, vt tibi decretum suum ante promulgationem patefaceret, & hac ratione merces tuas cum graui aliquorum damno, magno pretio distraxisti.

49

Nescio tamen an hoc secundum sit satis solidum, quia illa reuelatio Magistratus, etsi sit contra officium (ac proinde ob illam possit puniri, sicut ob violationem aliorum secretorum) tamen non videtur causa damni iniusti. Nam iste iusto pretio merces suas vendidit. Vnde nec ipse reuelator videtur ante sententiam, qua ad hoc condemnetur, ad restitutionem seu compensationem damni teneri.

Simile esset, si in caritate annonæ scriberetur ad Magistratum, magnam frumenti vim intra octiduum adfuturam; & aliquis ex ipsis, quamuis impositum esset omnibus communi consilio silentium, hoc amico patefaceret, vt interea omne suum frumentum diuenderet: non videtur eo casu ille reuelator ad compensationem vllam teneri.

DUBITATIO VI.

Utrum liceat carius vendere dilata solutione, seu credito, quam vendi solet presenti pecunia.

50
Venditio
credito.

Respondeo & Dico Primò, Intra limites iusti pretij licitum est vendere rem carius dilata solutione: vt si presenti pecunia vendebas infimo vel mediocri; potes credito vendere pretio summo: quia omne illud pretium censetur iustum.

51
Supra re-
gorosum.

Dico Secundò, Supra pretium rigorosum, quo res poterat vendi pecunia numerata, non licet eam vendere ob solam dilationem solutionis, est communis sententia DD. Ratio est; quia dilatio solutionis est implicitum quoddam mutuum (dum enim creditor differt solutionem, perinde facit, ac si acceptam à debitore pecuniam eidem mutuet): atqui pro mutuo nihil licet accipere supra fortem; ergo nec pro dilatione solutionis, vltra iustum pretium.

52
Si dubium
an plus
ualebit.

Aduerte tamen, si res, quæ nunc valet 10. tempore solutionis creditur valitura plus minùve quam 12. posse nunc vendi duodecim credito; si tamen eam rem venditor vsque ad illud tempus constituerat seruare. vt patet ex cap. In ciuitate 6. de vsuris; de quo supra dub. 4. tunc enim non ratione dilata solutionis, sed ratione lucri cessantis

tanti vendit. vnde etiam presenti pecunia posset tantidem vendere, secus tamen si non constituerat seruare. Quia in re fallitur Caietanus qu. 78. a. 2. ad septimum, vbi docet, quando quis vendit credito, & res tempore solutionis erit maioris pretij, posse nunc de illo pretio pacisci, etiam si rem non constituerat seruare in illud tempus. ratio ipsius est, quia tempore traditionis pretij completur contractus ex parte ementis; atqui tunc res valet plus, quam tempore conuentionis: ergo postulat æqualitas vt detur maius pretium.

Sed contrarium est communis sententia DD. vide Couarr. lib. 2. variarum cap. 3. nu. 6. & Medicinam q. 38. causa 5. Ratio est, quia hoc ipso, quo venditor rem tradit, amittit eius dominium, fitque emptoris: vnde si creseat eius pretium, crescit emptori; ac proinde venditor non potest quidquam pro eo incremento exigere: nisi ipsi eam rem fuisset seruaturus. Nec obstat cap. In ciuitate, de vsuris; quia loquitur de eo qui merces erat seruaturus; vt exponit Glossa & DD. communiter. & colligitur ex cap. Nauiganti. 19. ibidem. vbi similis species facti expeditur.

Ad rationem Caietani Respondeo, Contractum emptionis & venditionis essentialiter compleri mutuo consensu verbis expresso, & pretium rei esse spectandum secundum valorem rei, quem habet tempore traditionis, quando transfertur dominium in emptorem. dicitur autem compleri solutione pretij, quia est finis & terminus contractus; vt dictum est dub. 1.

Dico Tertio, Licitum est tamen augere pretium ratione lucri cessantis vel damni ex illa dilatione, seu credito venditione emergentis. patet ex dictis cap. 20. dub. 11. sicut enim in mutuo ob hanc causam licet vltra fortem exigere, ita in venditione supra iustum pretium: quia dilatio solutionis est quoddam mutuum implicitum.

Dico Quarto, Etiam licitum est aliquid exigere supra iustum pretium ratione periculi foris, cui mercator credito vendens exponitur. Item ratione expensarum & molestiarum, quas timet in recuperanda sorte. Ioan. Medina C. de restitut. q. 38. §. Ad tertiam causam. Corduba qu. 78. Petrus Nauarra l. 3. cap. 2. n. 110. consentiunt Sorus lib. 6. q. 4. a. 1. ad 2. & Nauar. cap. 23. nu. 81. quoad secundam partem; primam tamen negant.

Sed probatur Primò, Quia exponere se tali periculo est pretio æstimabile, omnium iudicio: ergo pro eo potest aliquid exigi.

Secundò, Quia venditor potest petere fideiussorem, qui vt periculum illud præstet, seu in se suscipiat, potest iustum pretium stipulari: ergo si emptor cupiat venditorem illud in se suscipere, poterit & ipse iustum eius pretium exigere. vide dicta supra c. 20. dub. 13. vbi id pluribus confirmauimus; & ad rationes Soti & Nauarri respondimus: nam eadem vtrobique est ratio.

Aduerte tamen Primò, Debere esse verum periculum, non fictum. Secundò, Venditorem non posse cogere emptorem vt se potius quam alium pro periculo præstando accipiat. Tertio, non posse plus exigere, quam ipse libenter alteri daret ad simile periculum redimendum, si necesse foret. Quarto, Significandum emptori, quo titulo tantum exigat; præsertim si dubium sit an illi placeat: forte enim nolet eo titulo quidquam dare.

Dico

56 Dico Quinto, Licitum etiam est eas merces, quae communiter non nisi credito seu ad terminum (vt aiunt) vendi solent, pluris vendere, quam venderentur, si solum numerata pecunia distraherentur: colligitur ex Soto l. 6. q. 4. a. 1. ad quartum. Et Couar. lib. 2. var. cap. 3. numero 6. sentit esse probabilem, citatque pro ea Salicetum & Decium. Tales sunt, quae ingenti copia ex India aliisve locis in magna emporia deferuntur, & mox distrahantur in varios mercatores, qui ad diuersa loca eas destinant, vt ibi sensim praesenti pecunia vendantur. Sic Antuerpia merces Venetae, quaedam venduntur ad terminum 10. mensium, quaedam ad 8. Florentina ad 10. Lucensium ad 9. Neapolitanae & Mediolanenses ad 6. vel 8.

Solita vendi credito, possunt pluris vendi.

Denique merces cuiusvis generis venduntur vt plurimum ad terminum 6. 8. 9. 10. 12. mensium. non raro hi termini duplicantur, ea lege, vt emptor elapso medio tempore numeret dimidium pretij, reliquum in fine.

57 Ratio autem, cur sic possint pluris vendi, est, quia cum istae merces non possint ea copia, qua expedit Reipub. & emptores desiderant, praesenti pecunia vendi; necessarium fuit instituire modum eas vendendi credito, seu ad terminum; qui modus facit vt mox plurimi emptores sese offerant, quorum copia pretium incendit, facitque crescere. & sic non venduntur pluris praesise ob dilationem solutionis; sed quia iste modus vendendi, per accidens facit pretium crescere, alliciendo copiam emptorum. Accedit, quod cum pretium non consistat in indiuisibili, saepe fit vt pretium, quo venduntur credito, non excedat pretium rigorosum, quo numerato vendi possent. denique ferè semper mercatoribus est incommoda illa dilatio solutionis: nam saepe videmus postquam credito vendiderunt, eos agere cum emptoribus de anticipando termino; remittendo 8. vel 9. in 100. per annum; vel plus minusve, secundum numerum mensium. Itaque in taxando illo pretio potuit haberi etiam ratio illius incommodi. Nec refert, quod aliquis in particulari hoc incommodum non sentiat, quia non ideo cessat pretium commune, vt supra ostensum est.

58 Instum pretium re- rum, quae credito venduntur.

Ex quibus patet, non esse illa pretia, quibus merces credito pluris vendi consueverunt, facile condemnanda; nisi aliunde constet esse iniusta. Nam merito praesumi potest illud esse verum pretium talium mercium in tali modo vendendi, quod a mercatoribus, spectatis circumstantiis omnibus ad rem facientibus, impositum est. Si tamen Magistratus pretium imponat, hoc seruandum.

DUBITATIO VII.

Vtrum liceat minoris emere ob anticipatam solutionem.

59 Anticipata solutio.

Respondeo, Infra pretium infimum non licet emere praesise ratione anticipatae solutionis. est communis sententia DD. ratio est, quia hoc esset lucrari aliquid supra sortem ex vi impliciti mutui. Qui enim solutionem anticipat, implicitè mutuatur; & postea dum ei res empta pluris valens traditur, implicitè fit ei restitutio cum vlura. nam illud incrementum, quo res pluris valet quam pretium, datur ex vi pacti praecedentis

propter anticipatam solutionem, id est, propter vsum pecuniae tanti temporis.

Aduerte tamen, interdum per accidens licere minoris emere ratione anticipatae solutionis, vt si per illam anticipationem emptor patiatur damnum, vel lucri iacturam: vel si esset periculum fraudis in venditore, quod vel merces non traderet, vel non sinceras, vel non statim tempore: haec enim omnia aestimabilia sunt. Denique quia modus hic vendendi inducit raritatem emptorum, & multitudinem venditorum; ac proinde facit pretium decrescere. Hinc patet, non esse facile con- demnandas anticipatas emptiones lanarum, quae in Hispania & alibi fieri solent; in quibus arroba lanae (est pondus 25. librarum) videtur multo minoris emi anticipata solutione, quam valeat tempore traditionis: quas emptiones defendi posse docet Sotus l. 6. q. 4. art. 1. ad 4. & fuse Corduba quaest. 85. in Summa, & nouissimè Molina disp. 360. qui praxim earum fuse explicat.

60 Causa est sic liceat emere minoris.

61 Lanae anticipatae emptionis empta.

1. Ratione lucri cessantis. Prebatur Primò, Quia mercatores, quae anticipata solutione emunt, patiuntur ex illa anticipationem iacturam lucri: nam aliquot mensibus ante traditionem mercis, carent sua pecunia, qua interim per cambia lucrari potuissent. cuius signum est, quod libenter soluant vnum vel duos regales in singulas arrobas amplius, si venditor patiatur extrahi solutionem in tempus traditionis mercis, vel in duos tresve menses post. vnde sequitur, posse tantò minoris emi, quam valeat tempore traditionis, quanti aestimatur spes lucri, quae se per anticipatam solutionem priuant.

2. Ratione metus perfidiae.

Secundò, Quia saepe metuunt defectum ex parte venditorum; vt quod non praestabunt totum pondus, vel non sinceram mercem; sed infectam & fordidam, aut iniuriam notae: cuius signum est, quod libenter emant pluris solito, medio regali singulas arrobas; si sperent venditorem praebiturum sinceram; & quod eo plus dent in singulas tales mensuras, quod venditor maiorem copiam habiturus est; quia tunc minus timent defectum in contractu implendo. atque hic metus pretio est aestimabilis: vnde facit mercium aestimationem decrescere.

3. Ratione paucitatis emptorum.

Tertiò, Sicut modus vendendi credito, facit pretium crescere, quatenus inducit multitudinem emptorum; ita è contrario modus vendendi solutione anticipata facit pretium decrescere; quia inducit raritatem emptorum, & multitudinem venditorum: nam pauci sunt, qui hoc modo lanam emant, & plurimi qui vendant. quo fit vt iustum pretium in hoc modo vendendi minus sit, quam pretium in venditione rei praesentis.

4. Quia ementi res minus commoda.

Quartò, Res, quae emptori primùm tradenda est post aliquot menses, minoris illi valet, quam si statim ei tradenda esset, multas enim opportunitates habet res praesens, cuiusque praesens dominium, quas non habet res futura. ergo si eam tunc emat & soluat, potest minoris emere, quam tempore traditionis emenda foret.

5. Aliarum ratione non ementur pluris.

Quintò, Si nulla fieret venditio anticipata illius lanae, (vt si edicto esset prohibita, vel si mercatores nolent eam emere ante tempus traditionis) non venderetur tunc pluris quam nunc anticipata solutione vendatur; sed potius minoris, vt periti mercatores affirmant, & ratio ipsa probat: nam tunc pretium valde decresceret, tum ratione copiae, quae summa est tempore solutionis: tum

62